

Målark prøve periode 3 eller 4 KRLE

Periode 1 - Etikk

- Kunne forklare begrepene:
 - Konsekvensetikk
 - *Hva bør jeg gjøre? Hva bringer mest positivitet og minst negativitet?*
 - Hva mennesker trenger og lykken til mennesker blir satt i fokus.
 - Størst mulig lykke for flest mulig mennesker.
 - Minst mulig negative konsekvenser.
 - John Stuart Mill
 - Dydsetikk
 - *Hvem burde jeg være? Hva ville en person som er {gode verdier} gjort nå?*
 - Å være en god miks av alt. Ikke for feig, ikke for dumdristig, men mot.
 - Ikke gravalvor, heller ikke klovnaktig, men humor.
 - Aristoteles
 - Pliktetikk
 - *Hva bør jeg gjøre? Jeg må ta ansvar og ta et fornuftig valg for samfunnet.*
 - Fornuftighet.
 - Hva som er riktig og ærlig.
 - Immanuel Kant (kritiserte også religion og ledet til protestant kirken)
 - Ansvarsetikk
 - Ansvars etikk kan sammenliknes med bærekraft. Jeg ville kalt det "bærekraftsetikk".
 - Det er å tenke på hvordan det påvirker framtidig liv på jorda og at man skal holde mulighetene åpne i framtida.
 - Etisk dilemma
 - *Dilemma*: Et dilemma er når du har to ubehagelige valg.
 - Kjennetegner etisk dilemma:
 - To verdier i konflikt
 - Når begge valgene har noen negative konsekvenser.
- Gjøre rede for tankene til følgende filosofer om moral og etikk:
 - Sokrates
 - Å ha god nok kunnskap til å ta et valg som gjør deg til en bedre person og føler deg lykkeligere.
 - Aristoteles
 - Dydsetikk
 - Mill
 - Konsekvensetikk
 - Platon
 - Med spesielt fokus på hulelignelsen
 - Folk fanget i en hule og kan kun se en vegg.
 - Et bål lyser opp bak og skygger kommer opp på veggen, skygger av dyr og planter.
 - De tenker over det de ser og deler detaljer og "kunnskapen" de tilegner seg av å se på skyggene.
 - Den ene slipper fri.
 - Han går ut og ser sola for første gang, ser alle dyrene, plantene og lærer at det er forskjeller mellom hva de tenkte i hulen og hvordan

det faktisk er. De i hulen hadde bare fantasert og blitt enig om ting.

- Han går tilbake og er klønete fordi han må vende seg til mørket igjen. Dette imponerer ikke de andre.
- Når han begynner å fortelle at alt det de har sett er feil, blir de andre irritert. All den "kunnskapen" de hadde fått, og så mye feil.
- Han er desperat etter å overbevise dem, men de blir så irriterte og dreper han.
- Han mente litt som Sokrates, at du må ha kunnskap og visdom nok, vite hvilken verdier man faktisk verdsetter i dette valget og hvorfor.

Periode 2 - Livssynshumanismen og filosofi

- Kunne si hva som er sentralt i livssynshumanismen
 - Livssynshumanister tror ikke på noe religiøst. I livssynshumanismen tenker mennesker har en spesiell plass i verden på grunn av vår unike evne til å tenke dypt i forhold til andre dyr.
 - Leonardo DaVinci var en viktig person i livssynshumanismen, han kommuniserte menneskers skjønnhet gjennom kunst.
- Forstå begrepet eksistensialisme, og kjenne til minst 1 kjent eksistensialist
 - Eksistensialisme er at alle er født uten en mening i livet, at ingenting er gjort klar for hvordan du skal leve livet ditt og hva du skal bli. Du skaper din egen vei.
 - Mange føler at det kan være stressende, spesielt når du ikke vet din egen mening.
 - En kjent person er **Jean Paul Satre**.
- Kunne forklare hva som er forskjellen på en ateist og agnostiker.
 - Forklaring av begreper:
 - Ateist – Sier nei til noen overnaturligskapning. Ateisme er ikke ikke-teistisk, fordi det er ikke en religion, det er bare mangel på argumenter for at gud eksisterer.
 - Agnostiker – Sier kanskje, kanskje ikke det finnes en overnaturligskapning.
 - Forskjell:
 - Ateisme sier nei til at gud eksisterer, mens agnostikere aksepterer det uvitende og sier, kanskje gud eksisterer, kanskje ikke.

Periode 3 - Kristendom og religionskritikk

- Kunne forklare hva begrepet religionskritikk innebærer
 - Å være kritisk til religion, altså tolkninger av tekster og ritualer.
- Gjøre rede for hva ulike personer mener om religion, inkludert tanker fra:
 - Karl Marx
 - Religion er opium for folket. (opium er et slags smertelindrende legemiddel (en plante))
 - Immanuel Kant
 - At religion bør støtte fornuft.
 - Sigmund Freud
 - Han mente at religion er ønsketenking og viser hva mennesker vil ha og frykter.
 - Charles Darwin
 - Evolusjonsteorien, at organismer utvikler seg og ikke bare ble skapt.

- Vanskelig å sammenlikne religion med hva vitenskapen har kommet fram til.
- Martin Luther
 - Kritiserte avlatshandelen i katolisismen.
- Nicolaus Copernicus
 - Solen er i midten av "universet" og ikke jorda.
- Richard Dawkins
 - Sier at vitenskap og begrunnet tankegang kritiserer religion.
- Kunne begrunne hvorfor det er viktig med religionskritikk
 - Stater kan bruke religion til å styre en befolkning.
 - Det sto aldri noe sted at kongen skulle ha makt og snakke med gud, altså være kritisk til hva folk sier, kanskje de bruker det for makt.
- Reflektere over hvorfor det er viktig å være kritisk til hvordan religiøse tekster tolkes.
 - Noen religiøse tekster kan være litt misledene, men de fleste er godt ment. Så hvis noen som ser på tekster og tenker veldig A4, kan det være en dårlig ide å la de tolke.